

No: 675 – Menş e Adı

KUYTUCAK NARI

Tescil Ettiren
KOZAN TİCARET ODASI

Bu coğrafi iş aret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 20.11.2017 tarihinden itibaren korunmak üzere 15.02.2021 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 675
Tescil Tarihi	: 15.02.2021
Başvuru No	: C2017/208
Başvuru Tarihi	: 20.11.2017
Coğrafi İşaretin Adı	: Kuytucak Narı
Ürün / Ürün Grubu	: Nar / İşlenmiş ve işlenmemiş meyve ve sebzeler ile mantarlar
Coğrafi İşaretin Türü	: Menşe adı
Tescil Ettiren	: Kozan Ticaret Odası
Tescil Ettirenin Adresi	: Cumhuriyet Mahallesi Emniyet Sokak Irmak Caddesi Kozan / ADANA
Coğrafi Sınırı	: Adana ili Kozan ilçesi Kuytucak Köyü
Kullanım Biçimi	: Kuytucak Narı ibareli aşağıda verilen logo ve menşe adı amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Kuytucak Narı ibareli logo ve menşe adı amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Kuytucak Narı, yaklaşık 400 m rakıma sahip olan Kuytucak Köyünde nehir yatağı boyunca uzanan, yer yer ormanlık alanlar arasındaki tarıma elverişli yamaç arazilerde yetiştirilen nar ağaçları ile bu ağaçlardan alınan çeliklerle yetiştirilen ağaçlardan elde edilir.

Kuytucak Narı; fazla iri olmayan, kabuğu ince, tatlı, iri daneli, kolay danelenebilen, çekirdekleri küçük ve orta sertlikte bir meyvedir. Kuytucak Narı üretimi için alınan bitkisel üretim materyalleri, bölge dışına çıkarıldığında kendine has olan kabuk kalınlığı, dane iriliği, dane rengi gibi özelliklerini kaybeder.

Kuytucak Narının hasadı, eylül ayı ortasında başlar ve kasım sonlarına kadar devam eder. Elle çekerek kopartma meyve ve dalda zedelenmelere yol açtığı için hasat, makasla yapılır.

Kuytucak Köyü, geçiş iklimi karakteristiği uyarınca daha serin subtropik ile ılıman iklim arasında bir ekolojik nitelik ortaya koymasından dolayı mikroekolojik olarak kıymetli bir bölgedir. Bölgedeki iklim kendine has tat ile aromanın ortaya çıkmasına katkı sağlar.

Mevcut toprak yapısı fazla derin olmayıp, nispeten bozuk kayaç ve kireçli bir görünüme sahip, alkali nitelikte heterojenik bir durum ortaya koymasından dolayı Kuytucak Narında 80 - 100 günlük bir periyotta meyvelerin renklenmesine ve kendine has tat ve aromanın ortaya çıkmasına katkı sağlar. Ağaçlar, tek gövdeli veya birkaç gövdeli şekilde bulunmakta olup yükseklikleri 2 - 3 m dolayındadır.

Tablo 1. Kuytucak Narına ait bazı meyve özellikleri

Özellik	Değer
Meyve ağırlığı	195,00 - 268,00 g
Meyve eni	74,50 - 80,20 mm
Meyve boyu	66,70 - 69,30 mm
Kabuk kalınlığı	4,00 - 4,60 mm
100 dane ağırlığı	41,00 - 56,00 g
Dane randımanı	% 71,00 - 78,00
Kabuk rengi	Sarı zemin üzerine % 30 kırmızı
Dane rengi	Pembe

Suda çözünebilir kuru madde miktarı	% 14,50 - 15,50
Titre edilebilir asit miktarı	% 1,20 - 1,70

Üretim Metodu:

Çoğaltım ve Dikim:

Ağaçların çoğaltımı kasım - aralık ayları arasında yaprak dökümünden sonra bir önceki yılın sürgünlerinden 15 - 20 cm uzunluğunda ve 6 - 12 mm kalınlığında alınan çeliklerle yapılır. Çelikler 1/3' lük kısımları toprak üstünde kalacak şekilde hazırlanan yastıklara dikilir. Kallus oluşturmak için çeliğin tabanında yara oluşturulabilir veya çeliklere hormon uygulaması yapılabilir. Çelikler hafif bünyeli topraklarda, dikimden önce derin bir şekilde işlenerek ve toprağın organik madde içeriği zenginleştirilerek dikilir. Çelikler arası mesafe sıra üzerinde 5 - 10 cm ve sıra arasında 15 - 20 cm olarak ayarlanır. Fidan yastıklarından alınan çıplak köklü fidanlar genellikle fidanlar yaprağını döktükten sonra aralık ayında söküldüğü için dikim aralık - şubat arası yapılır.

Dikim yapılmadan önce zayıf sürgünler kesilir, çok uzun kökler kısaltılır ve sürgünün 50 - 60 cm'den tepesi alınır. Fidanların dikileceği yerin seçiminde öncelikle Kuytucak Narı ağacının ekolojik istekleri gözetilmelidir. Buna göre kış aylarında sıcaklığın -10 °C'den aşağı düşmeyen, uzun ve sıcak bir yaz mevsimi olan, yeterli güneşlenme sağlanan, meyve olgunlaşma döneminde yağış almayan, aşırı rüzgarı olmayan, uygun toprak koşullarına ve sulama imkanlarına sahip olan yerler seçilir.

Kış ayları yağışlı geçeceğinden fidan dikim yerinin hazırlığına yaz aylarında ya da sonbaharın ilk yağışlarından sonra başlanır. Arazi engebeli ise toprak tesviyesi yapılır, pulluk tabanını kırmak için dip kazan çekilir ve pullukla derin bir sürüm yapılır. Toprak düzeltildikten sonra dikim aralıkları 2,5 x 4 veya 3 x 4 m şeklinde ayarlanarak 40 - 60 cm derinlik ve çapta dikim çukurları açılır. Fidanın çelik kısmının tamamı toprak içinde kalacak şekilde dikim yapılır. Üst toprağa yanmış çiftlik gübresi karıştırılarak fidan dikim aşamasında çukurlar bu karışımla doldurulur. Fidan diplerindeki toprak iyice bastırılır ve can suyu vermek üzere fidan etrafına küçük bir çanak yapılır. Hazırlanan her bir çanağa en az 20 litre can suyu verilerek dikim tamamlanır. Karşılıklı iki hareketle çapraz olarak fidana yaklaştırılarak bağlanır ve can suyu verilerek dikim tamamlanır. Bahçelerin havalanma ve güneşlenmesinin daha iyi olabilmesi için sıra yönü kuzey - güney doğrultusunda olmalıdır. Sürgünler yeterince boy almamış ve zayıf gelişmişse dikimden hemen sonra 2 - 3 göz üzerinden kesilerek gelecek yıl için kuvvetli sürgün oluşumu sağlanır.

Fidanlar, dikimden sonraki 2 - 3 yıl içerisinde budama ile şekillendirilir. Dipten çıkan ve kuvvetli 2, 3 veya 4 adet sürgün, ana gövde oluşturmak üzere seçilir ve tepeleri 50 - 60 cm'den kesilerek taçlandırılmaları sağlanır. Ana gövdelerden çıkan birinci ve ikinci dallarda da 2. ve 3. yıllarda 50 - 60 cm'den tepe alma yapılarak taç teşkili tamamlanır. Bu yıllarda seçilen gövdeler dışındaki dip sürgünleri sürekli olarak temizlenmelidir. Genç ağaçlarda ilk 3 yıl derin toprak işleme aletleriyle iki yönlü sürüm yapılır.

Yıllık Bakım İşlemleri:

Ağaçlar 3 yıldan sonra meyve vermeye başlar. 3 yaşından fazla olan ve yetişkin olarak değerlendirilen ağaçlara yıllık bakım işleri uygulanır.

Kuytucak Narı ağaçlarında yabancı ot kontrolü, toprağın havalandırılması ve toprak neminin korunması bakımından toprak işleme önemlidir. İş genişliği az olan bahçe traktörleriyle ve diskli tırmık, rotovatör, kazayağı gibi toprağı yüzeysel işleyen aletlerle sürüm yapılır. Ağaç dipleri gerekirse el aletleriyle çapalanabilir.

Budama işlemleri, sonbaharda yaprak dökümünden itibaren erken ilkbaharda gözlerin sürmesinden önceki döneme kadar yapılır. Dip sürgünleri ile taç kısmında görülen obur dallar dipten kesilmelidir. Zamanla taç içerisinde boşluklar oluşursa obur dalların bu boşlukları doldurmak amacıyla uçları alınır. Sık taç meydana gelmiş ise güneşlenme ve havalanmayı sağlamak amacıyla genel bir seyreltme yapılır. Bunun dışında: zayıf, kurumuş, hastalıklı, birbirine ve yere değen dallar her yıl düzenli olarak temizlenir. Kuytucak Narı ağaçlarında çiçekler bir ve iki yıllık dallarda oluştuğundan budama yapılırken bu özellik dikkate alınmalı ve aşırı kesimlerden kaçınılmalıdır.

Kuytucak Nar ağaçları iklim ve bakım koşullarına göre değişmekle birlikte ortalama 20 - 30 yaşlarında verimden düşerler. Ancak kök boğazından yeni çıkan sürgünlerle Kuytucak Nar ağaçları 100 yılı aşkın bir süre verimliliğini sürdürebilir. Bu durumda yaşlı gövdeler dipten kesilerek yeni sürgün oluşumu teşvik edilir. Bu sürgünlerle aynı yollarla yeni gövdeler teşkil edilerek ağaç gençleştirilir. Gençleştirme işlemi her yıl her ağaçtan 1 - 2 gövde kesilerek kademeli olarak yapılarak bahçeden kesintisiz olarak ürün alınmasına devam da edilebilir.

Kuytucak Narı yetiştiriciliğinde sulama oldukça önemli olup yağışların yeterli olmadığı her dönemde sulama yapılması gerekir. Genel olarak şubat - mart aylarında odun gözlerinin sürmesinden, eylül - ekim aylarında meyve olumuna kadar sürekli toprağı nemlendirmek gerekir. Özellikle odun gözlerinin sürmesi, çiçek tomurcuklarının görülmesi ile meyve tutumu ve gelişimi dönemlerinde yeterli toprak nemi mutlaka sağlanmalıdır. Meyvelerin son olgunlaşma döneminde hasattan 10 - 15 gün önce sulamaya son verilir. Aksi halde Kuytucak Narlarında büyük sorun olan meyve çatlamaları görülmektedir. Genç bahçelerde sıraların iki yanından geçirilen birer sıra karık, yaşlı bahçelerde ise ikişer karık aktif köklere yeterli su sağlamaktadır.

Toprak ve bitki analizleriyle uygulanması gerekli gübrelerin cinsi, miktarı, verilme şekli ve zamanının tespit edilmesi sonucunda gerekli gübrelemeler yapılır.

Hasat

Kuytucak Narı meyveleri; meyvenin çeşide özgü renk ve iriliğini aldığı, birçok çeşitte kaliks segmentlerinin dışarıya doğru açıldığı ve meyve üzerindeki erkek organ iplikçiklerinin kuruduğı dönemden başlayarak hasat edilir. Bu dönem eylül ayı ortası ile ekim sonu arasına denk gelmekte olup hasat işlemi kasım sonlarına kadar devam eder. Ağaçlar farklı dönemlerde çiçeklenmekte ve olgunlaşma farklı dönemlerde olduğu için Kuytucak Narında hasat 2 - 3 defada yapılır. Elle çekerek kopartma meyve ve dalda zedelenmelere yol açtığı için hasat, makasla yapılır. Hasadı yapılan meyveler yumuşak bir şekilde kasalara bırakılmalı, kaliks kısmının zarar görmemesine dikkat edilir. Kaliks kısmı meyvenin albenisi açısından oldukça önemlidir. Hasat, sonbahar erken donlarından ve yağışlardan önce bitirilir.

Muhafaza

Kuytucak Narında hasat sonrası muhafaza oldukça önemlidir. Kuytucak Narı uygun depo koşulları sağlanmadığı durumlarda adi depolarda 1 - 2 ay saklanabilirler. Ancak bu koşullarda çürüme oranları arttığı gibi meyve kabuğunda su kaybı olmakta ve kabuk rengi matlaşarak büzülmekte böylece meyveler albenisini kaybetmektedir. Hasarlı meyveler erken bozularak diğer meyvelerin de zararlanmasına neden olacağı için muhafaza edilecek meyveler sağlam ve zedelenmemiş olmalıdır.

Denetleme:

Denetimler; Kozan Ticaret Odasının koordinasyonunda ve Kozan İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Kozan Sebzeçiler Meyveciler ve Satıcılar Esnaf Odası, Kozan Ziraat Odası ile Kozan Ticaret Odasından konuda uzman birer kişinin katılımıyla oluşan dört kişilik denetim mercii tarafından yapılır.

Denetimler yılda bir defa düzenli olarak meyve hasat dönemi olan eylül ortası ile kasım sonu arasında, ayrıca şikâyet durumunda ve gerekli görülen hallerde her zaman gerçekleştirilir. Denetim mercii tarafından aşağıdaki özelliklerin uygunluğu denetlenir.

- Üretimin Kuytucak Köyünde yapılması,
- Bahçelerde uygulanan çoğaltma, dikim, bahçe tesisi, yıllık bakım işlemleri ve hasat gibi işlemlerin uygunluğu,
- Hasat edilen meyvelerin Tablo 1'de verilen özelliklere uygunluğu,
- Kuytucak Narı ibaresinin ve bu ibareyi taşıyan logonun kullanımının uygunluğu,
- Menşe adı ambleminin kullanımının uygunluğu.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.